

Jaarverslag 2018

Rechtbank Den Haag

21 FEBRUARI 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord van de President.....	3
Samenvatting.....	5
Resultaten uit de teams.....	7
Bestuursrecht.....	7
Civiel.....	9
Familie & jeugd.....	11
Kanton.....	16
Straf.....	18
Bedrijfsvoering.....	19
Algemene cijfers.....	24
Toelichting op de resultaten.....	26
Financieel resultaat.....	30
Kwaliteit en doorlooptijden.....	31

Voorwoord van de President

Dit jaarverslag getuigt van het belangrijke werk dat wij voor de samenleving verrichten. Heel in het kort doen wij dat op drie fronten. Wij berechten mensen die ervan worden verdacht dat zij strafbare feiten hebben gepleegd. Wij proberen geschillen praktisch op te lossen door partijen tot elkaar te brengen, of – als dat niet lukt – door een beslissing te nemen waarmee zij verder kunnen. En wij houden toezicht op kwetsbare personen en organisaties.

Wij verrichten ons werk onafhankelijk en onpartijdig. We proberen ons werk niet alleen goed, maar ook tijdig te doen. Rechtzoekenden willen immers graag zo snel mogelijk weten waar zij aan toe zijn. Voorts streven wij naar maatschappelijk effectieve rechtspraak.

Rechtspraak die aansluit bij problemen en behoeftes in de samenleving. Zo dragen we bij aan de instandhouding van de democratische rechtsstaat en het vertrouwen van burgers, bedrijven en organisaties in een rechtvaardige samenleving.

Ik ben trots op alle medewerkers van de rechtbank die zich met hart en ziel hebben ingezet om de resultaten te bereiken die in dit verslag staan vermeld.

Onze beslissingen zijn uiteraard van groot belang voor de rechtstreeks betrokkenen. Maar wat veelal onderbelicht blijft, zijn de indirecte effecten daarvan. De burger durft een auto te kopen omdat hij weet dat hij naar de rechter kán stappen als die auto niet deugt.

En de verkoper weet dat ook. Beiden handelen in dat perspectief en in dat vertrouwen. Aan ons rechtsverkeer, waarbinnen (wat zal het zijn?) miljoenen transacties per week plaatsvinden, ligt het vertrouwen ten grondslag dat een onafhankelijke overheidsrechter waakt over de regels van het spel, daaraan duiding geeft en daadwerkelijk en effectief ingeroepen kan worden om de naleving van die regels af te dwingen. Oók en soms juist tegenover de overheid.

Leest u dit jaarverslag ook eens met dit in het achterhoofd.

Tegen die achtergrond is de benarde financiële situatie waarin de Rechtspraak verkeert, des te zorgelijker. Ook de Haagse rechtbank ontkomt niet aan rode cijfers, zoals uit dit verslag blijkt. De instroom van zaken neemt al jaren af (160.733 zaken in 2017, 149.192 zaken in 2018). Dat wordt mede veroorzaakt door het beleid van een reeks van kabinetten dat erop gericht lijkt te zijn om de burger toch vooral maar bij de rechter weg te houden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verhogen van griffierechten, het promoten van “alternatieve geschilbeslechting” en de introductie van de OM-beschikking, waarbij het Openbaar Ministerie niet alleen als vervolgende instantie maar ook in een rechtersrol optreedt. De plannen om de gefinancierde rechtshulp verder te beperken, passen ook in die trend. Minder zaken voor de rechter dus, maar de zaken die overblijven, worden wel steeds ingewikkelder en de behandeling daarvan kost meer tijd. En omdat de Rechtspraak wordt bekostigd per afgedane zaak en de vergoeding die de Rechtspraak per zaak ontvangt, al jarenlang te laag is, is er sprake van een financiële disbalans die de Rechtspraak niet in haar eentje kan oplossen. Dat is ook de conclusie van het in februari 2019 verschenen onderzoeksrapport van de Boston Consulting Group, die de financiële situatie van de Rechtspraak heeft doorgelicht.

Deze financiële problematiek is bekend bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Ik hoop en verwacht dat ik volgend jaar op deze plaats kan melden dat er maatregelen zijn genomen die de Rechtspraak voldoende financiële armslag geven om haar belangrijke werk te doen. De samenleving verdient dat.

Namens het gerechtsbestuur,

Mr. M.A. van de Laarschot
President Rechtbank Den Haag
Den Haag, 21 februari 2019

Samenvatting

Prioriteiten

In 2018 hebben de medewerkers van de rechtbank, naast het afdoen van rechtszaken, verder gewerkt aan het verbeteren van snelle, toegankelijke en deskundige rechtspraak. Deze drie speerpunten komen voort uit de Agenda van de Rechtspraak. Binnen de rechtbank is veel werk verzet op het gebied van de voor 2018 vastgestelde prioriteiten. In 2018 is er verder gewerkt aan digitalisering van rechtspraak, verkorten van doorlooptijden, werken volgens professionele standaarden, verbeteren van regievoering, opleiden van medewerkers, versterken van leiderschap, ontwikkeling van de organisatie, en organiseren van kennis. De voortgang in de uitvoering van de prioriteiten wordt uiteengezet in dit jaarverslag. Ondanks de grote inzet van medewerkers is er in 2018 minder vooruitgang behaald dan vooraf gepland.

Kwaliteit

In 2018 heeft de rechtbank verder ingezet op het bevorderen en verstevigen van kwaliteit van medewerkers. Kennis en kwaliteit zijn geen onderdeel van afvinklijstjes maar de basis voor het goede gesprek tussen medewerker, leidinggevende en het gerechtshof. Ontwikkelingen als 'van punten naar praten' (waarbij de kwaliteit van en behoefte aan opleidingen centraal staan en niet het aantal punten) en de voortdurende investering in het organiseren en delen van kennis, onderstrepen de centrale gedachte van het Haagse kwaliteitsbeleid: medewerkers zijn de belanghebbenden en daarmee de aanjagers voor kwaliteitsverbetering en kwaliteitszorg. Dat is niet vrijblijvend: leidinggevend en medewerkers maken afspraken over waarop ze gaan inzetten en welke resultaten ze wanneer en hoe willen behalen. Daarnaast is in 2018 kwaliteit verder geïntegreerd in de reguliere planning en controlcyclus waardoor kwaliteitsonderwerpen zoals professionele standaarden, regie, opleiden en ontwikkelen, maatschappelijk effectieve rechtspraak en organisatie van kennis periodiek de aandacht krijgen en in samenspraak met andere organisatieontwikkelingen worden behandeld.

Financieel resultaat

Net als in 2017 heeft de rechtbank het jaar 2018 afgesloten met een negatief financieel resultaat. Het tekort van € 2,2 miljoen van 2017 is opgelopen naar een tekort van € 5,2 miljoen in 2018. De rechtbank maakt als gevolg daarvan aanspraak op diverse garantstellingen en doet een beroep op de hardheidsclausule ter waarde van € 3 miljoen. Als dit wordt toegekend, eindigt de rechtbank met een negatief eigen vermogen van € 2,2 miljoen. Omdat ook de meeste andere gerechten negatieve resultaten verwachtten, heeft de Raad hierover afspraken gemaakt met het ministerie. Het ministerie zal het tekort van de rechtspraak voor 2018 aanvullen.

Door taakstellingen en extra kosten voor de invoering van professionele standaarden, werd bij de start van 2018 al rekening gehouden met een tekort. Gedurende het jaar werd duidelijk dat het tekort verder ging oplopen. Dat komt grotendeels doordat er minder zaken binnenkwamen. In totaal is 16 procent minder gerealiseerd dan was voorzien. Daardoor heeft de rechtbank minder inkomsten ontvangen dan begroot. Deze tegenvaller is slechts deels gecompenseerd door lagere personeelskosten. Daarnaast

heeft de nieuwe inrichting van de organisatie geleid tot hogere dan verwachte reorganisatiekosten.

In 2018 hebben we 149.192 zaken afgedaan. Dat zijn ruim 11.500 minder zaken dan in 2017.

De instroomdaling heeft zich voorgedaan bij alle zaakscategorieën behalve bij Belastingrecht. Vooral bij rechtszaken op het gebied van Bestuursrecht, Handelsrecht en Kantonzaken daalde de instroom fors. De lagere inkomsten zijn voor een deel gecompenseerd door de personeelsbezetting binnen de teams in de loop van het jaar te verminderen en daarmee de personeelskosten te verlagen.

Resultaten uit de teams

Bestuursrecht

In het bestuursrecht staan besluiten van de overheid centraal, bijvoorbeeld toekenningen van uitkeringen, vergunningen of handhaving. De teams bestuursrecht behandelen verschillende deelgebieden, waaronder vreemdelingenrecht, omgevingsrecht, bijstand en sociale zekerheid, ambtenarenrecht en varia.

Spraakmakende zaken

Intrekken Nederlanderschap en ongewenstverklaring van twee Syriëstrijders

Rechtbank Den Haag heeft op 26 juni 2018 beslist dat zij het besluit tot de intrekking van het Nederlanderschap en de ongewenstverklaring van twee Syriëstrijders niet kan beoordelen omdat zij afwezig waren. De Syriëstrijders hebben zelf geen beroep tegen deze besluiten ingediend en de advocaten hebben verklaard geen contact met hen te hebben.

Kappen van bomen op de Scheveningseweg

De voorzieningenrechter heeft op 9 augustus 2018 geoordeeld dat het college van Burgemeester & Wethouders op basis van onderzoek voldoende hebben aangetoond dat het noodzakelijk is om de meeste van de 130 bomen op het traject te kappen. Langs de Scheveningseweg staan 25 bijzondere bomen, waarvan er volgens de verleende vergunning 12 behouden kunnen blijven. De vergunning wordt geschorst voor nog eens negen bijzondere bomen.

Voor iedere bijzondere boom moet een afzonderlijke beoordeling plaatsvinden.

Wet bescherming persoonsgegevens

Op 8 maart 2018 besliste de rechter dat de Autoriteit Persoonsgegevens het verzoek van de burgemeester van Den Haag om de persoonsgegevens van sekswerkers te verwerken, terecht heeft afgewezen. Dit verzoek is in strijd met artikel 16 van de Wet bescherming persoonsgegevens (verbod op verwerking van gegevens over het seksuele leven).

Ontslag militair

Op 10 juli 2018 besloot de rechter dat een soldaat recht had om op een redelijke termijn een rechterlijk oordeel over zijn ontslag te krijgen. De man was in 2015 ontslagen wegens wangedrag buiten diensttijd. In de door hem bestuurde huurauto werd 5 gram cocaïne aangetroffen. Hij is tegen dit ontslag in beroep gegaan maar dat werd niet behandeld omdat artikel 7 van de Militaire Ambtenarenwet bepaalt dat de bestuursrechter de behandeling aanhoudt tot de strafrechtelijke procedure is beëindigd. Ondanks navraag bij het OM is het na ruim twee jaar nog steeds onduidelijk of de eiser zal worden gedagvaard.

Samenwerking met andere organisaties

Op 27 maart 2018 vond er een professionele ontmoeting plaats tussen de teams bestuursrecht en de Haagse Balie. Rechters, juridisch medewerkers en advocaten wisselden met elkaar van gedachten over effectief procederen in de aanloop naar en tijdens de zitting en de verwachtingen die er over en weer leven.

Belastingrecht

Het team behandelt zaken op het terrein van lokale en rijksbelastingen, toeslagen en studiefinanciering.

Kwaliteit en opleidingen

In april 2018 heeft het team Belastingrecht twee studentenzittingen georganiseerd. Na afloop konden de studenten aan de betrokken rechters en griffiers vragen stellen. Deze zittingen zijn georganiseerd door de Senior Rechter Inhoudelijk (SRI) van het team in samenwerking met de afdeling belastingrecht van de universiteit Leiden, Instituut Fiscale en Economische vakken.

Dankzij de vacaturebank van de universiteit heeft team Belastingen aan het eind van het jaar een juridisch medewerker kunnen werven.

Civiel

Handel

In het civiel recht gaat het om conflicten tussen particulieren onderling, organisaties onderling en tussen particulieren en organisaties. Team Handel behandelt civiele handelsrechtzaken en is onderverdeeld in drie secties: Bodem, Kort Geding en Intellectuele Eigendom.

Spraakmakende zaken

Team Handel heeft in alle drie de secties veel spraakmakende zaken behandeld, waaronder verschillende zaken tegen de Staat, zoals de nabestaanden van treinkapers bij de Punt en het verbod motorclub Satudarah.

Op het terrein van intellectueel eigendom behandelde de rechtbank onder andere een octrooigeschil tussen Nikon en ASML.

Digitalisering

Voor team Handel was 2018 het jaar waarin ze vernamen dat het digitaliseringsprogramma KEI is gestopt. De Rechtspraak heeft vervolgens een landelijk Basisplan digitalisering civiel recht en bestuursrecht opgesteld voor een nieuwe aanpak van de digitalisering. Dit plan geeft een nieuwe oplossing voor digitalisering van het civiele rechts- gebied. Het doel is om het voor procespartijen en procesvertegenwoordigers mogelijk te maken zoveel mogelijk papierloos te procederen via een 'digitale brievenbus' met dossierfunctie. Door het gebruik van de brievenbus kunnen partijen zaken indienen, proces- stukken uitwisselen en corresponderen met de Haagse rechtbank en met team Handel in het bijzonder.

Verkorten van doorlooptijden

Het team heeft het afgelopen jaar alle kort gedingen snel en tijdig binnen de daarvoor geldende afspraken afgehandeld. Bij bodemzaken en Intellectuele Eigendomzaken blijft kwalitatieve afdoening het uitgangspunt. Omdat deze zaken steeds omvangrijker en complexer worden, blijft tijdig afdoen een uitdaging.

Kwaliteit en opleidingen

In 2018 zijn 11 rechters in opleiding (rio's) begonnen, waarvan twee uit Aruba. Ook verwelkomde team Handel vijf nieuwe gerechtssecretarissen. Zij volgen allemaal een opleidingstraject.

Insolventies

Team Insolventies behandelt faillissementen, surseances van betalingen en schuldsaneringen voor natuurlijke personen. Een door de rechtbank benoemde rechter-commissaris houdt toezicht op de, ook door de rechtbank benoemde, curator of bewindvoerder.

Digitalisering: toezicht op faillissementen

Na de invoering in 2014 van digitaal toezicht op faillissementen is rechtbank Den Haag nog altijd koploper met het hoogste aantal digitale toezichtzaken.

Op 17 juli 2018 werd een nieuwe mijlpaal bereikt. Het team Insolventies heeft als eerste rechtbank in Nederland duizend zaken digitaal afgewikkeld.

Spraakmakende zaken

SecurCash

Het vervoer van contant geld door het geldtransport- bedrijf neemt al jaren af, door de sterk krimpende girale geldmarkt. Het vooruitzicht dat het grootste geldtransportbedrijf van het land tijdens de feestdagen failliet zou gaan, leverde banken en De Nederlandsche Bank de nodige kopzorgen. Een run op geldautomaten tijdens de feestdagen of dieven die zich zouden storten op in winkellades achtergebleven geld was voor hen een nachtmerrie. Rechtbank Den Haag heeft, gelet op de grote maatschappelijke belangen en de veiligheid, een zogenaamde periode van 'stille' bewindvoering toegestaan.

Maatschappelijk effectieve rechtspraak: pilot mediation in Insolventiezaken

Geschillen bij faillissementen leiden vaak tot rechts- zaken, die de gezamenlijke schuldeisers geld kosten. En dat terwijl een faillissement juist bedoeld is om de opbrengst voor de schuldeisers zo maximaal mogelijk te maken. Ook staan langdurige procedures, soms tot de Hoge Raad en terug, een voortvarende afwikkeling in de weg. Daarom is team Insolventies in samenwerking met het Mediationbureau in 2018 begonnen met een pilot Mediation bij Insolventies. Het doel is een snellere en finale geschillenbeslechting en daarmee lagere kosten. In 2018 zijn acht zaken op deze manier verwezen en inmiddels zijn er vier succesvol afgerond.

Familie & jeugd

Familie

Team Familie behandelt civiele zaken over familie- kwesties, bijvoorbeeld zaken over echtscheiding, alimentatie, omgangsregelingen en uithuisplaatsingen.

Maatschappelijk effectieve rechtspraak: het uniforme hulpaanbod

Medewerkers van team Familie zijn trots op de invoering in 2018 van het uniforme hulpaanbod voor ouders en hun kinderen in scheidingssituaties. Het aanbod van ouderschapstrajecten en hulp aan kinderen was vroeger afhankelijk van het aanbod in de woonplaats van de kinderen. Met alle gemeentes en hulpverleners in het arrondissement Den Haag zijn afspraken gemaakt om aan ouders en kinderen eenzelfde hulpverleningsaanbod te kunnen doen. Ook is afgesproken dat dit aanbod niet vrijblijvend is.

Als ouders hiervan geen gebruik maken of als het traject mislukt, volgt er direct verwijzing van het gezin naar de Raad voor de Kinderbescherming. Dankzij dit nieuwe werkproces is een tijdsinstaan van meer dan een half jaar mogelijk. Op deze manier probeert de rechtbank om de schade voor kinderen als gevolg van echtscheiding sneller en beter aan te pakken.

Kwaliteit en opleidingen

In 2018 hebben familierechters wederom cases geschreven en colleges gegeven aan de universiteit Leiden voor het practicum jeugdrecht. Studenten hebben een verzoek- en verweerschrift moeten schrijven in een gezagszaak en een kinderonvoeringszaak. De familierechters hebben deze beoordeeld en in een meervoudige kamersetting geluisterd naar de pleidooien van een aantal studenten.

Bureau Liaisonrechter Internationale Kinderontvoering (BLIK)

De inzet van een bijzondere curator in kinderonvoeringszaken

Sinds 2018 benoemt rechtbank Den Haag bij kinderonvoeringszaken altijd een gedragsdeskundige als bijzondere curator voor de betrokken kinderen. Deze spreekt twee keer met het kind en doet daarvan verslag aan de rechtbank. De curator vergezelt het kind ook naar het gesprek met de rechter en woont de zitting bij. Op deze manier komt de stem van het kind in de procedure beter tot zijn recht en is er iemand aan wie het kind alle vragen kan stellen. Zowel de kinderen en hun ouders als de rechtbank ervaren het inschakelen van deze curator als een grote verbetering. Voor de kinderen is het een vertrouwenspersoon die hen tijdens de procedure begeleidt en informeert. De rechtbank heeft gemerkt dat zij op deze wijze veel relevante informatie krijgt over de situatie rondom de kinderen en hun ouders.

Jeugd & BOPZ

Het team Jeugd & Bopz behandelt jeugdstrafzaken, leerplichtzaken, civiele jeugdbeschermingszaken en zaken in het kader van de Wet Bijzondere Opnemingen in

Psychiatrische Ziekenhuizen (Bopz). In samenwerking met de strafrechtteams behandelt team Jeugd en BOPZ zaken volgens het adolescentenstrafrecht.

Jeugdstrafzaken zijn voornamelijk (enkelvoudige en meervoudige) strafzaken tegen verdachten die minder- jarig waren tijdens het plegen van het strafbare feit. In 2018 heeft het team bij 87 MK-jeugdzaken en 212 EK-jeugdzaken (ca. 55% van totaal aantal jeugdzaken) voorwaardelijke straffen opgelegd, bij vier zaken is in 2018 plaatsing in een inrichting voor jeugdigen opgelegd. Niet alleen minderjarigen, maar ook 18- tot 23-jarigen kunnen volgens het jeugdstrafrecht worden berecht. Dat kan wanneer dit gelet op de ontwikkelingsfase van de jongvolwassene de meest effectieve manier is om (meestal) zijn gedrag positief te beïnvloeden. Samen met de strafteams en het OM heeft het team in 2018 extra aandacht gegeven aan toepassing van deze mogelijkheid die voortvloeit uit de Wet Adolescentenstrafrecht (Wet ASR).

In civiele jeugdbeschermingszaken wordt onder meer beslist over ondertoezichtstellingen en uithuis- plaatsingen van minderjarigen in pleeggezinnen of open en gesloten instellingen. Die beslissingen worden vaak genomen op een zitting, maar de rechters van het team nemen ook in piket spoedbeslissingen op alle momenten van de dag of nacht. Vrijwel dagelijks leggen rechters bezoeken af in het kader van de Bopz. De rechters moeten beoordelen of iemand als gevolg van een psychiatrische stoornis een zodanig gevaar voor zichzelf of voor anderen vormt dat hij of zij in een instelling moet worden opgenomen of daar moet blijven.

Spraakmakende zaken

Jeugdstrafrecht: misbruikzaak

In één van de zaken waarin de maatregel plaatsing in een inrichting voor jeugdigen is opgelegd, ging het om een misbruikzaak tussen minderjarige gezinsleden. Omdat de moeder van de verdachte ook de moeder van het slachtoffer was en zij niet goed kon opkomen voor de belangen van de verdachte, is in deze zaak een bijzondere curator benoemd voor de verdachte.

Meerderjarige verdachte berecht volgens jeugdstrafrecht

Een voorbeeld van een zaak tegen een meerderjarige verdachte die berecht is volgens het jeugdstrafrecht is die van een jongvolwassene die op oudejaarsavond 2017 tijdens een ruzie een man met een vleesmes meermalen had gestoken. Het letsel was gelukkig beperkt gebleven tot een wond in zijn rechterschouder. De rechtbank heeft poging tot doodslag bewezen verklaard, omdat de verdachte door te steken de kans op de dood van de man op de koop toe heeft genomen. Omdat de verdachte verstandelijk beperkt was en veel baat leek te hebben bij een strikt plan van aanpak, is gekozen voor toepassing van het jeugdstraf- recht en oplegging van een deels voorwaardelijke jeugddetentie met een groot aantal voorwaarden.

De ernst van het feit speelt daarbij geen rol. De voorwaarden zijn een ambulante behandeling, het vinden van een stabiele woonvorm, geen alcohol gebruiken en leren omgaan met zijn verstandelijke beperking.

Voorlopige ondertoezichtstelling: baby uit IS-gebied

Een Nederlandse jonge vrouw wil met haar twee maanden oude baby terugkeren naar Nederland uit IS-gebied. Op de avond van terugkeer op Schiphol zal ze worden

aangehouden als terrorismeverdachte en in beperking worden gesteld. Vanaf dat moment mag ze alleen nog maar contact met haar advocaat hebben.

De Raad voor de Kinderbescherming maakt zich zorgen om de baby. Hoe is zijn lichamelijke en geestelijke gesteldheid? Dit alles moet zo snel mogelijk worden onderzocht door deskundigen op dit gebied.

Hiervoor is op korte termijn een ondertoezichtstelling nodig. Inhoudelijk is wat de kinderrechter betreft aan de criteria daarvoor voldaan. Maar de maatregel kon niet worden uitgesproken omdat de baby geen (gewone) verblijfplaats in Nederland heeft en zich niet in Nederland bevindt. Die avond zat de piketrechtter achter de keukentafel klaar voor een aangekondigd telefoontje vanaf Schiphol. De geplande aankomsttijd van het vliegtuig was 21:20 uur. Om 21:39 uur ging de telefoon en werd door een medewerker van de Raad voor de Kinderbescherming op Schiphol mondeling verzocht om een voorlopige ondertoezichtstelling. De Haagse piketrechtter, die in Nederland de bevoegde rechtter is voor kinderen zonder gewone verblijfplaats in Nederland, heeft de voorlopige ondertoezichtstelling uitgesproken. De gezinsvoogd is op Schiphol met de moeder in gesprek gegaan en de eerste acties voor het kind konden direct in gang worden gezet.

Bevoegdheid van instellingen over omgangskwesties

In de civiele jeugdrechtspaktijk bestond veel onduidelijkheid over de bevoegdheid die gecertificeerde instellingen hebben om zelfstandig beslissingen te nemen over omgangskwesties. Daarom heeft de rechtbank via een prejudiciële procedure verschillende vragen voorgelegd aan de Hoge Raad. In zo'n procedure kunnen rechters rechtsvragen stellen aan de Hoge Raad. Dat kan alleen als deze rechtsvragen in een aanzienlijk aantal zaken aan de orde zijn. Dat was hier het geval. Op 14 december 2018 heeft de Hoge Raad uitgesproken dat gecertificeerde instellingen vaker naar de rechtter moeten als er een beslissing moet worden genomen over omgang tussen kind(eren) en hun ouder(s).

Bopz zaak: psychiatrische klachten bij oud-student

Een 31-jarige man was student in Groningen toen hij psychiatrische klachten ontwikkelde. Zijn studie geneeskunde strandde en de twee andere studies die hij daarna probeerde ook. Een precieze diagnose is nooit gesteld. Inmiddels woonde hij weer bij zijn ouders en sprak al een jaar helemaal niet meer. Hij bleef voornamelijk op zijn kamer. Bij het huisbezoek probeerde de rechtter met hem te praten maar hij beantwoordde geen enkele vraag. Op het oog stoïcijns ging hij door met het draaien van een sigaret. Toen het gesprek met zijn behandelaar en zijn ouders in de keuken werd voortgezet, liep hij mee en ging in de aangrenzende tuin staan roken. Zo kon hij alles horen door de opengeslagen deuren. De rechtter verleende een machtiging voor opname vanwege het gevaar voor maatschappelijke teloorgang. Opname was noodzakelijk, omdat hij eerder niet meewerkte aan ambulante behandeling.

Samenwerking met andere organisaties

Het team Jeugd heeft ook in 2018 nauwe contacten onderhouden met andere partners in de jeugdketen. Met het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen, gesloten jeugdhulpinstellingen en de advocatuur werden knelpunten besproken.

Voorlichting op scholen

Verschillende jeugdrechters zijn maatschappelijk actief door bijvoorbeeld voorlichting te geven op scholen en bijeenkomsten over jeugd(hulp) bij te wonen.

Eén van de jeugdrechters heeft op persoonlijke titel deelgenomen aan een delegatie naar Albanië om daar voorlichting te geven over civiele jeugdhulp en pleegzorg. Albanië kent op dit moment nog voor- namelijk opvang in kindertehuizen. Ook hield een van de jeugdrechters in december een inleiding bij het congres Jonge Veelplegers in Utrecht.

Kwaliteit en opleidingen

Medewerkers van team Jeugd & Bopz organiseerden in samenwerking met de Universiteit Leiden een kennisdag waarbij docenten voor de medewerkers van de rechtbank speciale gastcolleges op het gebied van het jeugdrecht verzorgden. Dat was een groot succes. In ruil hiervoor hebben vier rechters bijgedragen aan het Practicum Jeugdrecht voor Masterstudenten, door college te geven en opdrachten na te kijken. Zo krijgen deze studenten niet alleen meer theoretische kennis, maar ook zicht op de praktijk van het jeugdrecht.

De themamiddag die medewerkers van team Jeugd & Bopz samen met de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming west en de William Schrikker Groep organiseerden over licht verstandelijk beperkten is door alle betrokkenen als zeer waardevol ervaren.

Zittingen op locatie

Iedere dinsdagmiddag worden civiele zaken van jongeren in de gesloten instellingen Midgaard of Schakenbosch behandeld, waar speciale ruimtes voor de zittingen zijn ingericht. De jongeren hoeven dan niet naar de rechtbank te worden gebracht en hun persoonlijk begeleiders kunnen bij de zitting aanwezig zijn. Zo kunnen deze zittingen in een meer ontspannen sfeer plaatsvinden.

Combi-zittingen

Rechtbank Den Haag combineert zoveel mogelijk de strafzaken en civiele zaken van de minderjarigen. Als blijkt dat de oorzaak van het spijbelen binnen het gezin ligt, kan op een leerplichtzitting – die ook door jeugdrechters worden gedaan – ook een verzoek tot ondertoezichtstelling en/of uithuisplaatsing worden behandeld. Soms wordt de voorlopige hechtenis van een minderjarige geschorst omdat hij of zij beter in een gesloten instelling geplaatst kan worden, waar diagnostiek en behandeling kan plaatsvinden. Bij de combi-zittingen werkt team Jeugd samen met team Familie, dat ook civiele jeugdzaken behandelt als die gecombineerd kunnen worden met een echtscheidingsprocedure.

Veiligheidsprotocol Bopz aangescherpt

De zittingen in het kader van de Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Bopz) worden bijna altijd gehouden op de plaats waar de betrokken persoon verblijft. De zittingen zijn niet openbaar. Dit betekent dat niemand anders dan de procespartijen en hun directe familieleden de zitting mogen bijwonen. Eens in de twee weken leggen de rechters huisbezoeken af. Het team werkt met een uitgebreid Veiligheidsprotocol, dat in 2018 is aangescherpt. Op grond van dit protocol worden de rechter en de griffier altijd begeleid door een beveiligger van de Landelijke Bijzondere Bijstandseenheid (LBB), een

onderdeel van de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O). Bopz-zittingen worden niet alleen gedaan door rechters uit team Jeugd en team Familie, maar ook rechters uit andere teams, die affiniteit hebben met deze bijzondere zaken, doen Bopz-zittingen.

Kanton

De kantonrechter neemt binnen de rechtspraak een bijzondere positie in omdat hij binnen meerdere rechtsgebieden actief is. Hij behandelt binnen het civiel recht civiele zaken tot een bedrag van € 25.000, arbeidszaken, huurzaken, consumentenkoopzaken en consumentenkredietzaken met een krediet tot € 40.000. Ook bewind, curatele, mentorschap en het verwerpen of (beneficiair) aanvaarden van een erfenis zijn onderwerpen waar de kantonrechter over beslist. In het strafrecht spreekt de kantonrechter recht in lichte strafzaken. Dat kan gaan om snelheidsovertredingen, misdrijven als stroperij en zaken waarbij rechtszoekenden in beroep gaan tegen een verkeersboete voor bijvoorbeeld door rood licht rijden (Mulderzaken).

Werkbezoek uit Jordanië

De teamvoorzitter van Kanton Den Haag heeft samen met de teamvoorzitter van Handel een groep rechters uit Jordanië ontvangen. Tijdens het bezoek maakte de groep kennis met de Nederlandse rechtspraak en met de snelle en laagdrempelige wijze waarop civiele zaken bij Kanton worden opgepakt en afgedaan.

Werkbezoek uit Oost Europa

Medewerkers van Kanton Leiden hebben hoogleraar Europees recht Prof. dr. R.A. Lawson en een groep rechters uit Oost Europa in het voorjaar van 2018 ontvangen en rondgeleid.

Voorlichting: Ooievaarspashouders op bezoek bij de Kantonrechter

Een groep enthousiaste medewerkers van team Kanton Den Haag ontving in samenwerking met de afdeling Communicatie & Voorlichting begin juni 2018 ruim 30 ooievaarspashouders op de rechtbank. Er werden verschillende strafzittingen en civiele comparities nagespeeld om de pashouders een kijkje in de kanton-keuken te geven. Op die manier kwamen een paar uit het leven gegrepen onderwerpen aan de orde, zoals de WA-verzekering van motorvoertuigen, de zorgverzekering, de energieleverantia en het ontslag op staande voet. Tussendoor konden de pashouders vragen stellen en aangeven hoe zij zouden beslissen. Daarvan werd goed gebruik gemaakt.

Voorlichting: Weekendschool

Kinderen van 10-14 jaar maken op de weekendschool kennis met mensen die over hun beroep vertellen. Kanton Gouda heeft hieraan meegewerkt. In het voorjaar van 2018 hebben de kinderen van de weekendschool onder leiding van gastdocenten een zitting nagespeeld op de locatie Gouda.

Digitalisering: Toezicht op bewind

De kantonrechter houdt ook toezicht op het werk van professionele bewindvoerders die beslissingen nemen over geld en goederen voor mensen die onder beschermingsbewind staan. Dat kan om curatele, bewind en mentorschap gaan. Bewindvoerders leggen de boedelbeschrijvingen, (eind)rekening & verantwoordingen en machtigingsverzoeken voor aan de rechtbank. Om ervoor te zorgen dat de bewindvoerders deze zaken voortaan digitaal kunnen aanbrenge, hebben de medewerkers van de Kantonteam in 2018 hard gewerkt om de papieren dossiers over te zetten naar het nieuwe digitale systeem Toezicht 2.0. Het gaat in totaal om bijna 10.000 papieren dossiers. Aan het eind van het

jaar was bijna de helft van alle zaken van professionele bewindvoerders en curatoren in het digitale systeem opgenomen. De invoer stagneerde, omdat de Kantonmedewerkers moesten wachten tot de systemen van de bewindvoerders en de software van het landelijke programma samen te gebruiken zijn.

Kwaliteit en opleidingen: Masterclass

Net als voorgaande jaren, volgden negen excellente studenten van de Leidse Universiteit in het voorjaar van 2018 een Masterclass. Deze heeft als doel talent- volle studenten te interesseren voor de rechtspraak. Door zes weken lang te kijken én mee te werken met rechters en juridisch medewerkers, krijgen ze een goed beeld van wat de rechtspraak doet en wat werken voor de rechtspraak betekent. De beide kantonteam hebben in 2018 twee van de negen studenten begeleid. Zo mochten ze onder andere als griffier verschillende zittingen bijwonen.

Maatschappelijk Effectieve rechtspraak: Wijkrechter

Kanton Den Haag is in september gestart met de pilot De Wijkrechter in de Haagse wijk Escamp. Doel van dit project is om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren door conflicten tussen inwoners van het stadsdeel op te lossen. Daarvoor komt de wijkrechter naar partijen toe en zo wordt de rechtspraak toegankelijker. Op laagdrempelige wijze kunnen burgers hun burenruzies en andere geschillen die met de leefbaarheid hebben te maken, voorleggen aan de wijkrechter. Ook meningsverschillen tussen leden van een vereniging van eigenaren kunnen bij een zitting van de wijkrechter worden behandeld. Partijen mogen in een paar zinnen opschrijven waar het conflict over gaat, bijvoorbeeld: 'ruzie over de hoogte van de schutting' of 'last van overhangende takken van de burens'. Dit project duurt in ieder geval tot en met januari 2020.

Straf

In het strafrecht beoordeelt de strafrechter of iemand een strafbaar feit heeft gepleegd en daarvoor gestraft moet worden. Hierbij geldt dat de verdachte onschuldig is totdat het tegendeel bewezen is. Volgens het strafrecht kan een verdachte alleen veroordeeld worden voor een feit dat volgens de wet strafbaar is.

Spraakmakende zaken

Ook in 2018 hebben de strafteams naast de vele politierechterzaken veel grote strafzaken afgedaan, waaronder bijzondere zaken met niet alledaagse verdachten. Zo was er vrijspraak in de zaak rondom de uitstoot van kankerverwekkende stoffen door het Zoetermeerse bedrijf Sterigenics, waarbij naast de bestuurders van het bedrijf, ook de gemeente Zoetermeer als verdachte was aangemerkt. In een andere zaak heeft de rechtbank een voormalig rechter van het Hoge Iraakse Strafhof veroordeeld tot een lange gevangenisstraf. De man had in die functie zijn macht misbruikt door tegen zijn voormalige schoonzoon en diens broer, die in Nederland waren, valse arrestatiebevelen te laten opmaken. Daarnaast heeft de rechtbank grote mensenhandel- en drugs- zaken afgedaan. Speciale aandacht verdient daarbij de vermelding van de zaak Apus, een mega-zaak over mensenhandel tegen tien verdachten. De combinatie die belast was met deze zaak heeft begin 2018 drie weken lang iedere dag onafgebroken zitting gehad. Er volgden tien vonnissen met veel veroordelingen.

Digitalisering: pilot preventieven

Het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak hebben de gezamenlijke ambitie om in alle strafzaken met digitale dossiers te gaan werken. De supersnelrechtzittingen en de politierechterzittingen met verdachten die hun proces in vrijheid mogen afwachten zijn inmiddels volledig digitaal. In 2018 zijn de strafteams doorgegaan met een verlenging van de pilot preventieven: het digitaal behandelen van de vordering tot inbewaringstelling en gevangenhouding. In de tweede helft van 2018 zijn meer zaken 'digitaal voorgeleid' bij de rechter-commissaris. Ook bij de raadkamer gevangenhouding worden steeds meer zaken digitaal behandeld.

Voorlichting: Strafrechter op collegetour

Het Christelijk Lyceum in Delft organiseerde in november 2018 een College Tour met een strafrechter van rechtbank Den Haag als speciale gast. De setting was als bij de echte College Tour: een donkere zaal, 100 geïnteresseerde MAVO, HAVO en VWO leerlingen met een docent als gespreksleider.

De leerlingen konden zich van te voren opgeven en eigen vragen indienen. Het bijzondere was dat het allemaal persoonlijke vragen waren.

Verkorten van doorlooptijden

Voor betrokkenen die een verzoek hebben ingediend om in beslag genomen eigendommen terug te krijgen is het heel belangrijk om snel een beslissing te krijgen. Hetzelfde geldt voor verzoeken van mensen die zijn vrijgesproken maar bij wie (im)materiële schade is ontstaan doordat ze vast hebben gezeten. De verkeerstoren voor de rekesten-raadkamer (dira) begint zijn vruchten af te werpen. De zaken worden inmiddels binnen de gestelde termijnen afgedaan, de kwaliteit van de dossiers en samenwerking zijn substantieel verbeterd en alle achterstanden zijn weggewerkt. De

volgende stap is dat ook hier een deel van het proces gedigitaliseerd zal gaan worden, waardoor het proces en samenwerking nog efficiënter worden.

Bedrijfsvoering

Bestuursondersteuning en Advisering (BO&A)

Het team Bestuursondersteuning en Advisering (BO&A) adviseert het bestuur en de leidinggevenden van Rechtbank Den Haag. Het team werkt samen met landelijke diensten bij de rechtspraak en met andere bedrijfsvoeringsteams. Team BO&A bestaat uit verschillende afdelingen met vakspecialisten, te weten het Bestuurssecretariaat, Bureau Innovatie en Kwaliteit; inclusief het Mediation bureau (BIK), Communicatie en Voorlichting (C&V), Controller, HRM, ICT / automatisering en de afdeling Planning, Financiën & Verantwoording (PFV); inclusief het Inkoopbureau.

Visitatie kwaliteit

Op 27 en 28 september bracht de Visitatiecommissie Kwaliteit onder leiding van Joyce Sylvester een bezoek aan onze rechtbank. De thema's die de commissie onderzocht, waren gekoppeld aan de speerpunten van de Agenda van de Rechtspraak: snelle, toegankelijke en deskundige rechtspraak, met als overkoepelend thema 'maatschappelijk effectieve rechtspraak'. Tijdens hun bezoek spraken de commissieleden met ruim zestig medewerkers uit alle geledingen. Het bezoek vormde het sluitstuk van de Visitatie Kwaliteit, naast literatuuronderzoek, een enquête onder medewerkers, een expertmeeting en een zelfevaluatie.

Elke vier jaar wordt er binnen de Rechtspraak een visitatie gehouden om de zorg voor kwaliteit te evalueren. Via de visitatiecommissie krijgt de samenleving als het ware een kijkje in onze keuken en mag daar ook wat van vinden. Het doel van de visitatie is om de kwaliteit van de rechtspraak te bevorderen. De resultaten worden begin 2019 verwacht.

Introductieprogramma nieuwe medewerkers

In 2018 namen bijna 60 nieuwe collega's deel aan één van de vijf introductiedagen voor nieuwe medewerkers van de rechtbank en het gerechtshof. Ze bezochten het cellencomplex, woonden een politierechterzitting bij en kregen een rondleiding. Aansluitend maakten deze nieuwe collega's persoonlijk kennis met één van de bestuursleden en kregen ze informatie over beveiliging en integriteitsvraagstukken. In 2018 heeft de afdeling Communicatie en Voorlichting een nieuwe opzet voor de introductiedag opgesteld. Deze nieuwe opzet gaat in 2019 van start.

Organisatie van Kennis

Op donderdag 18 oktober 2018 organiseerde de kerngroep Organisatie van Kennis een mini-congres voor rechtbankmedewerkers over kennisdeling en kwaliteitsverbetering. Tijdens deze middag was aandacht voor de culturaspecten van kennisdelen en voor het leren van kennisdelen bij vergelijkbare grote en complexe organisaties.

Mediationbureau

Bij mediation lossen partijen samen hun conflicten op via bemiddeling van een onafhankelijke derde, de mediator. Ook als er al een gerechtelijke procedure loopt, kunnen rechtzoekenden kiezen voor mediation. Tijdens een zitting onderzoekt de rechter

met alle partijen welke oplossingsmethode in deze situatie het beste lijkt te passen: een uitspraak, een schikking of mediation. Rechtzoekenden kunnen ook zelf aangeven dat zij open staan voor mediation. Rechtbank Den Haag heeft de voorziening mediation naast rechtspraak voor de rechtsgebieden bestuursrecht, civiel (Handel en Insolventies), Familie, Kanton en Strafrecht. Het aantal doorverwijzingen in mediation nam in 2018 toe van 308 naar 328 zaken, waarvan 187 familierechtzaken en 121 strafzaken.

Mediation in strafrecht

Mediation in het strafrecht was ook in 2018 succesvol: in 78 procent van de zaken konden er afspraken gemaakt worden tussen verdachte en slachtoffer. Slachtoffers kunnen bijvoorbeeld aan de verdachte vertellen wat voor hen de gevolgen waren terwijl het voor verdachten belangrijk is om te vertellen dat ze meer zijn dan alleen degene die terecht staat voor het plegen van een strafbaar feit. Naast onder meer burengeschillen en uitgaansgeweld kwamen in 2018 een verdachte en een slachtoffer in een verkrachtingszaak gezamenlijk tot afspraken. In alle strafzaken is ook een beslissing gevolgd van het Openbaar Ministerie of de rechtbank.

Bijeenkomst over mediation in strafzaken

“Mediation in strafzaken is een voorbeeld van buiten de gebaande paden treden. Daar is lef voor nodig en enig lef past ons ook wel, zeker gelet op onze bijzondere positie hier in Den Haag.” Met deze woorden opende rechterlijk bestuurslid Roel Smits de bijeenkomst ‘Niet voor watjes’ op donderdag 12 april 2018. De Mediationbureaus van de Haagse rechtbank en het Haagse gerechtshof hebben deze professionele ontmoeting over ‘Herstelrecht en mediation in strafzaken’ georganiseerd.

Kwaliteit en opleidingen: Gastcollege

Op 27 november hebben de medewerkers van bureau Mediation een gastcollege verzorgd voor juridische en studenten criminologie van de Honours Class Law aan Universiteit Leiden.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Sinds 25 mei 2018 is de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Deze verordening is overigens niet van toepassing op strafrecht. Daarvoor is de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging (Richtlijn straf) in het leven geroepen die vooral geldt voor politie en justitie. In de Algemene Verordening Gegevensbescherming staan de privacy rechten van de betrokkene centraal. Binnen de rechtspraak zijn dat justitiabelen, professionals, getuigen, slachtoffers, maar ook medewerkers, sollicitanten, leveranciers en journalisten. Betrokkenen krijgen meer rechten, waaronder het recht om vergeten te worden en het klachtrecht. Ze hebben er recht op dat in beginsel binnen vier weken aan hun verzoek wordt voldaan. Wordt op verzoeken binnen de gestelde termijnen niet inhoudelijk gereageerd, dan kan daarover een klacht worden ingediend. In 2018 heeft de rechtbank vier verzoekschriften ontvangen op grond van de AVG. Eén verzoekschrift is afgewezen, aan de hand van de overige verzoekschriften is informatie verstrekt aan verzoekers op grond van de AVG.

Facilitair

Team Facilitair levert ondersteunende facilitaire producten en diensten. Team Facilitair bestaat uit het archief, bibliotheek, catering, huisvesting (bewoners- service, technisch beheer en magazijn), kunst en print & post.

Organisatie en bedrijfsvoering: Inrichting openbaar gebied

Hoewel de bezoekers van rechtbank Den Haag tevreden zijn over de entree, ruimte en bewegwijzering in het Paleis van Justitie, bleek in 2017 dat ze graag wat meer privacy zouden willen in het openbaar gebied. Vooral tijdens het wachten op hun zitting.

Daarom hebben medewerkers van team Facilitair ervoor gezorgd dat er in 2018 'zitjes' zijn gekomen. Zo kunnen bezoekers in enige beslotenheid overleg voeren. Omdat er steeds vaker zaken digitaal worden afgedaan, was er in het Paleis een tekort aan kleine zittingszalen en enquêtekamers waar rechters digitaal zaken met een paar rechtszoekenden kunnen behandelen. In 2018 hebben medewerkers van team Facilitair gezorgd voor betere audiovisuele- en IT faciliteiten in de verschillende enquêtekamers.

Het meubilair en de verlichting zijn aangepast aan de ARBO-eisen. Ook is het meubilair vervangen in één van de zittingszalen. Omdat het aantal doorverwijzingen in mediation nog altijd toeneemt is het meubilair van de Mediationkamer vernieuwd.

Front

Team Front levert ondersteunende diensten op het terrein van beveiliging, gerechtsbodes, centrale balie en telefonie.

Organisatie en bedrijfsvoering: Bezoekersreis Rechtbank

De rechtbank is bij uitstek de plek waar alle lagen van de samenleving bij elkaar komen. De ene bezoeker heeft geen idee waar hij of zij terecht komt, de ander is op alles voorbereid. Stress en emotie zorgen dat informatie slecht binnenkomt bij veel rechtzoekenden. Iedere bezoeker gaat anders met die stress en emotie om. Om te onderzoeken hoe bezoekers onze rechtbank ervaren, hebben medewerkers van team Front, samen met een gespecialiseerd bureau, op basis van interviews de 'klantreizen' geïnventariseerd die verschillende bezoekers maken. Bezoekers blijken moeilijk zelfstandig hun weg te vinden in het gebouw. Ze kijken niet of nauwelijks op de borden maar zoeken voor hun informatie naar medewerkers; bodes en beveiligers. Veel bezoekers vinden discretie en veiligheid belangrijk. Sommige bezoekers gaven aan dat ze het eng vonden om langs een groep rokers bij de hoofdingang te lopen. Anderen vonden het ongemakkelijk om in een rij voor de toegangscontrole te wachten. Medewerkers van team Front nemen deze uitkomsten mee als de ontvangstruimtes van de rechtbank opnieuw worden ingericht.

Wrakingskamer

In een rechtsstaat heeft iedereen recht op een onpartijdige rechter. Wraking is een middel voor procespartijen om dit recht af te dwingen. Een rechter kan worden gewraakt "op grond van feiten of omstandigheden waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden". Verzoeken tot wraking van een rechter worden behandeld door de wrakingskamer. Het wrakingsteam bestaat uit 20 rechters en 10 juridisch medewerkers.

De Hoge Raad heeft in 2018 twee voor de wrakingskamer interessante uitspraken gedaan. Wraking van rechters is niet mogelijk, oordeelde de Hoge Raad, op de grond dat zij onwelgevallige (tussen)beslissingen hebben genomen, bijvoorbeeld wanneer het gaat om een afwijzing van een getuigenverzoek. Dit geldt in beginsel ook voor de motivering van deze beslissingen. Hiertegen kan iemand opkomen in een hoger beroeps- of cassatieprocedure. Wraking is geen verkapt rechtsmiddel. De Hoge Raad oordeelde verder dat als de wrakingskamer van oordeel is dat evident misbruik van het wrakingsmiddel wordt gemaakt, deze kamer de mogelijkheid heeft om zo'n verzoek direct buiten behandeling te laten, zonder dat een zitting wordt gehouden. Deze uitspraken hebben direct invloed op de praktijk van de wrakingskamer. Immers veel verzoeken hangen samen met onvrede over (procedurele) beslissingen van de rechter.

In 2018 zijn bij de wrakingskamer 92 verzoeken ingediend. Dat zijn er aanzienlijk meer dan in 2017 (62 verzoeken) en de daaraan voorafgaande jaren (telkens rond de 75 verzoeken). De toename is vooral te wijten aan een wijziging eind 2017 van het wrakingsprotocol van de rechtbank, gebaseerd op de landelijke aanbeveling. Dit jaar werden voor het eerst ook 30 zogeheten kennelijk niet-ontvankelijke wrakingsverzoeken in behandeling genomen. Dit zijn bijvoorbeeld verzoeken in zaken die al zijn afgedaan of in zaken waarin eerder een wrakingsverbod is opgelegd. Deze verzoeken kunnen zonder zitting worden afgehandeld, maar leiden wel tot een schriftelijke uitspraak.

In 2018 is één verzoek tot wraking toegewezen.

Werkgroep integriteit

Onpartijdigheid en integriteit dragen bij aan de objectiviteit en onafhankelijkheid van de rechtspraak. Om medewerkers handvatten te geven om met vraagstukken rond integriteit in het dagelijks werk om te gaan heeft het bestuur een werkgroep integriteit in het leven geroepen en zijn er vertrouwenspersonen aangewezen.

Boekje over integriteit

In 2018 heeft de werkgroep een boekje gemaakt over alledaagse integriteitsvraagstukken. Het boekje geeft handvatten hoe met dergelijke situaties om te gaan. Per onderwerp geeft het boekje de relevante regelingen. Elke medewerker kreeg een exemplaar uitgereikt. Nieuwe medewerkers krijgen het boekje bij hun beëdiging. De werkgroep heeft het boekje gedeeld met de andere rechtbanken en gerechtshoven. Verschillende rechtbanken hebben inmiddels het initiatief genomen een vergelijkbaar boekje te maken.

Projectgroep samen op zoek

Rechtbank Den Haag zit vol verhalen. Het verhaal van de rechter, die na grondige voorbereiding tot een afgewogen oordeel komt. Het verhaal van de bode, die dagelijks honderden mensen ontvangt. Het verhaal van de administratief medewerker, die letterlijk voelt hoe zwaar een zaak is door de dikte van de stapel dossiers. Het verhaal van de politieagent die verdachten begeleidt naar de zaal. Het verhaal van de manager, die de balans moet houden tussen de harde en de zachte kanten van zijn vak. Om bij te dragen aan verbetering van de samenhang en interne communicatie is in 2015 de projectgroep Samen op Zoek naar het verhaal van de rechtbank opgericht.

De projectgroep organiseerde in 2018 vier lunchlezingen; een lunchlezing over laaggeletterdheid (maart), Simone van Saarloos over haar boek ENZ. een lunchlezing naar aanleiding van de zaak Wilders (april), een lunchlezing over de treinkapingszaak (september) en een lunchlezing over de EU missie in Oekraïne die adviseert over hervorming van de beginselen van de democratische rechtstaat (oktober). In de zomer organiseerde de projectgroep drie Samen op Pad wandelingen, één door het Den Haag van Couperus (juli), een tweede naar de Tweede Kamer (augustus) en een derde door het Haagse Bos (september). Aan het eind van het jaar organiseerde Samen op Zoek een cabaretvoorstelling (november) en verschillende optredens van het Kerstkoor (december).

Samenwerkingsverband met Universiteit Leiden

Er is één ding wat alle rechtszoekenden bij rechtbank Den Haag wensen: een onafhankelijk en deskundig oordeel. Daarom besteden we veel aandacht aan kwaliteit. Zo werken we inmiddels dertien jaar samen met de universiteit Leiden.

Bijzondere leerstoel Rechtspleging

Om de wetenschappelijke kennisuitwisseling tussen de rechtspraak en de Leidse juridische faculteit te bevorderen, is vanuit de rechtbank sinds 2011 een bijzondere leerstoel Rechtspleging ingesteld.

Symposium De geframede rechter

Op 19 november 2018 organiseerde de rechtbank samen met de universiteit Leiden een symposium over 'maatschappelijk effectieve rechtspraak'. In dit symposium was aandacht voor de positie van de rechtspraak en voor begrijpelijk juridisch taalgebruik. Ongeveer 65 medewerkers van de rechtbank (rechters, juridisch medewerkers en bestuursleden) woonden het symposium bij.

Jong rechtbank

Het netwerk Jong Rechtbank is bedoeld voor alle jonge juristen in de rechtbank. In 2018 trad een nieuw bestuur aan. Op 20 november organiseerde Jong Rechtbank samen met de afdeling Communicatie een symposium voor juridisch medewerkers over een aantal spraakmakende zaken en exclusieve bevoegdheden van de rechtbank. In december zamelde Jong Rechtbank traditiegetrouw cadeautjes in voor kinderen die in moeilijke omstandigheden verkeren. De cadeautjes zijn via de voedselbank verspreid.

Algemene cijfers

Medewerkers naar geslacht

Geslacht	Aantal
Vrouw	635
Man	290

Medewerkers naar leeftijd

Leeftijd	Aantal
18-27	54
28-37	199
38-47	257
48-57	249
58-67	160
68-70	6

Medewerkers per cluster

Cluster	Aantal
Bestuursrecht	139
Handelsrecht	123
Familie & Jeugd	132
Kanton	143
Strafrecht	201
Gerechtsbestuur & RIO	19
Bedrijfsvoering	168

Rechtszaken per jaar

Jaar	Aantal
2013	179.387
2014	179.708
2015	178.246
2016	167.997
2017	160.733

Medewerkers naar functie

Functie	Aantal
Rechter	205
Juridische ondersteuning	291
Administratie	230
Bedrijfsvoering	199

Medewerkers per jaar

Jaar	Rechters	Gerechtsambtenaren
2015	211	805
2016	220	750
2017	217	747
2018	205	720

Rechtzaken per categorie

Rechtzaken	2016	2017	2018
Handelszaken	5.961	5.268	5.197
Familiezaken	18.168	17.915	17.682
Civiel kort geding	4.386	4.283	3.549
Bestuurszaken algemeen	6.736	6.323	4.601
Vreemdelingenzaken	3.247	3.428	3.624
Belastingzaken	3.259	3.384	4.045
Strafzaken	21.911	20.152	19.061
Kantonzaken	104.329	99.980	91.433

Cijfers centrale informatie balie

- 70.352 bezoekers Centrale Balie
 - 7.419 OM
 - 62.933 rechtbank
- 37.677 afgegeven apostilles
- 13.126 afgegeven legalisaties
- 8.915 token, ingezet bij OM en rechtbank
- 2.772 geleverde vertalingen

Bij een apostille is de verklaring van de rechtbank voldoende om een handtekening in het buitenland te laten accepteren.

Voor landen die niet bij het apostillevverdrag zijn aangesloten moet er ook nog een stempeltje van buitenlandse zaken en ambassade betreffende land bij. Dat proces heet legalisatie.

Toelichting op de resultaten

Lamicie Productie

De volgende tabel geeft een samenvattend overzicht van de productie in 2018.

Zaaks-categorie	2017 Begroting (#)	2017 Realisatie (#)	2017 Verschil (%)	2018 Begroting (#)	2018 Realisatie (#)	2018 Verschil (#)	2018 Verschil (%)
Handelszaken	6.300	5.268	-16%	5.673	5.197	-476	-8%
Familiezaken	18.700	17.915	-4%	18.800	17.682	-1.118	-6%
Civiel kort geding	4.650	4.283	-8%	4.350	3.549	-801	-18%
Bestuurszaken alg.	7.575	6.323	-17%	6.230	4.601	-1.629	-26%
Vreemdelingenzaken	3.908	3.428	-12%	4.429	3.624	-805	-18%
Belastingzaken	2.900	3.384	17%	3.561	4.045	484	14%
Strafzaken	21.082	20.152	-4%	19.751	19.061	-690	-3%
Kantonzaken	113.370	99.980	-12%	104.568	91.433	-13.135	-13%
Totaal	178.485	160.733	-10%	167.362	149.192	-18.170	-11%

Handelszaken

Handel

De productie is achtergebleven ten opzichte van de bestuursafpraak. Dit wordt o.a. veroorzaakt door een lagere instroom van het aantal dagvaardingen t.o.v. de begroting. De gerealiseerde onderproductie in de 'dure' Lamiciecategorieën 102 en 103 (-8%) was ook het gevolg van een onderbezetting bij de RA. Daarentegen zijn er meer handelsrekestten uitgestroomd t.o.v. het begrote aantal van 650 (+13%).

Insolventies

De uitstroom van het aantal insolventierekestten lag 8% lager dan de bestuursafpraak. Er werden 7% minder rekestten ontvangen, waardoor ook de realisatie van de uitstroom lager is uitgekomen dan begroot. De lagere instroom van zowel de faillissements- als de WSNP-rekestten had ook gevolgen voor de instroom van het aantal insolventies (begroot: 1.115 / realisatie 911). Overigens is in 2018 de voorraad insolventies met 613 dossiers tot 3.173 teruggebracht.

Familiezaken

De productie van familiezaken is in aantallen met 96% onder de bestuursafpraak uitgekomen; binnen de categorieën zijn echter wel redelijke verschillen. Het aantal alimentatiezaken is door een instroomdaling met 15% het meest achtergebleven op de bestuursafpraak. Alleen overige boek-I-zaken (met 106%) en ondertoezichtstellingen (met 101%) zijn boven de bestuursafpraak uitgekomen.

Civiel kort geding

Kort geding - Handel

De instroom van het aantal kort gedingen bleef in 2018 ruim 14% achter bij het begrote aantal. Aangezien het volume van de instroom ieder jaar ook uitstroomt, is de uitstroom met een gelijk percentage t.o.v. de begroting achter gebleven. Opvallend is ook de forse teruggang van de instroom van het aantal presidentsrekestes.

Er zijn 19% minder rekestes ingestroomd t.o.v. van het begrote aantal van 2.200. Omdat al deze procedures een korte doorlooptijd hebben, had deze verminderde instroom direct gevolgen voor de gerealiseerde uitstroom.

Voorlopige voorziening - Schuldsanering

De instroom van het aantal voorlopige voorzieningen bleef in 2018 ruim 21% lager dan was begroot. Het gevolg hiervan was dat ook de uitstroom met een nagenoeg gelijk aantal is achtergebleven bij het begrote aantal.

Bestuurszaken algemeen

Er is een lagere productie gerealiseerd mede vanwege een verminderde instroom (-22% t.o.v. de begroting). De onderproductie deed zich vooral voor in de EK-categorieën (bodem SV/AW/Abw/Varia) en de overige afdoeningen.

Vreemdelingenzaken

De uitstroom van de vreemdelingenzaken lag qua aantallen (ongewogen) 800 dossiers lager dan de afspraak. Er zijn vooral minder reguliere vreemdelingenzaken ingestroomd. Daartegenover zijn meer kortlopende procedures in- en uitgestroomd dan begroot. De voorraad 'oude zaken' lag op 31 december 2018 onder de landelijke norm van 100 dossiers.

Belastingzaken

In 2018 zijn ruim 21% meer belastingzaken ingestroomd dan aanvankelijk was begroot (3.500). Rijksbelasting: + 24% en Lokale belasting: + 15%. Mede hierdoor lag de uitstroom 14% hoger dan de productieafspraken. Als gevolg van deze hogere uitstroom (+ 484) is de voorraad met 'slechts' 177 dossiers opgelopen.

Strafzaken

De productie in aantallen is met 96% onder de bestuursafspraken uitgekomen. Zowel het aantal MK-zaken als het aantal EK-zaken is achtergebleven. De mindere uitstroom bij MK-zaken wordt veroorzaakt door een ongunstige afdoeningsmix ten opzichte van de bestuursafspraken. De lagere EK-uitstroom wordt veroorzaakt door enerzijds een ongunstige afdoeningsmix en anderzijds een lagere instroom dan afgesproken als gevolg van herijking van het convenant.

De instroom van het aantal appellens is in 2018 behoorlijk gedaald met 25%. De werkvoorraad is ten opzichte van vorig jaar echter iets gestegen (met 5%). Verder is het percentage overschreden appellens gestegen van 8% eind 2017 naar 13% eind 2018.

Kantonzaken

De instroom bleef in totaal 11% achter bij de bestuursafspraken. Dit betrof vrijwel alle zaaksoorten.

Uitzondering vormden de arbeidsrekestten, waar circa 30 zaken meer instroomden dan was begroot.

De uitstroom volgde de instroom, zij het dat de voorraad op enkele onderdelen iets toenam.

In het bijzonder was sprake van terugloop van de instroom bij dagvaardingen en beheerszaken. Bij dagvaardingen ging het om een over meerjarig dalende instroom. Deze werd versterkt door een zogenaamde E-Court-dip in de eerste maanden van het jaar.

Op het terrein van Mulder- en Overtredingszaken bleven de instroomaantallen achter bij het convenant doordat het CVOM minder zaken aanleverde.

Niet-Lamicie

Onderstaande tabel geeft de realisatie van zaaks- aantallen en zittingsuren van de Niet-Lamicie productie in 2018 afgezet tegen de afspraak 2018 en de realisatie in 2017.

Realisatie Niet-Lamicie	2017 Realisatie (#)	2018 Begroting (#)	2018 Realisatie (#)
Afdoening octrooizaken	157	203	168
Beslissingen Kamer van Toezicht	63	75	44
Overige afdoeningen Kamer van Toezicht	23	30	33
Beslissingen beslagcommissie (Commissie van Toezicht)	1.301	1.200	1.225
Andere afdoening (Commissie van Toezicht)	1.478	1.800	1.296
Megazaken (realisatie in uren)	252	384	389
WIM-zaken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Octrooizaken

De instroom van octrooizaken bedroeg in 2017 nog 172 procedures. In 2018 is deze instroom teruggelopen tot 134. De uitstroom in 2018 bedroeg 168 procedures, waardoor de voorraad met 34 dossiers is teruggelopen. Vanwege het ontbreken van voldoende capaciteit RA als vanwege de verminderde instroom is het begrote uitstroom (203 procedures) niet gerealiseerd.

Kamer van Toezicht

In 2018 zijn minder procedures ingestroomd (85 + 2 overgedragen dossiers van andere rechtbanken) dan was begroot (105). De uitstroom bedroeg 77 procedures en daarnaast zijn er nog 9 dossiers overgedragen aan een andere rechtbanken.

Commissie van Toezicht

In 2018 zijn in totaal 2.521 klachten afgehandeld, hierdoor is 16% minder klachten afgehandeld dan de bestuursafspraken van 3.000, volledig veroorzaakt door de categorie 'overige afdoeningen'.

Mega-zaken

In 2018 is de productie van mega-zaken met 5 zittingsuren boven de bestuursafspraken van 384 zittingsuren uitgekomen, waarbij het functioneel parket geen enkele megazaak heeft aangebracht terwijl 100 mega-uren in het convenant waren opgenomen. Het regionale parket heeft het tekort aan mega-uren opgevuld. Er waren geen megazaken voor jeugd in 2018.

WIM-zaken

Van de 20 voorziene zittingsdagen zijn er 5 gerealiseerd. Het aantal vooronderzoeken van in totaal 3 is wel gehaald in 2018.

Financieel resultaat

Over het gehele boekjaar 2018 heeft de rechtbank een negatief resultaat gerealiseerd van € 5,2 miljoen. Dit is het resultaat vóór het beroep op garantstellingen en hardheidsclausules. In onderstaand overzicht wordt een toelichting gegeven op de verschillen tussen de realisatie en de begroting.

Baten (€)	Begroting	Realisatie	Vershil
Bijdrage productgroep Lamicie	62.914.776	64.449.772	1.534.996
Bijdrage productgroep Megazaken	792.006	792.006	0
Bijdrage bijzondere kamers (Liaison + Octrooi)	1.673.131	1.673.131	0
Bijdrage Tuchtcolleges (Kamer van Toezicht + Raad van Discipline)	465.585	469.591	4.006
Bijdrage Commissie van toezicht	652.088	652.088	0
Specifieke afspraken (CIV)	480.296	480.296	0
Overige opbrengsten	1.948.581	1.937.996	10.585
Bijdrage gerechtskosten	307.739	281.606	
Bijdrage Raad (overig)	82.000	84.000	2.000
Specifieke afspraken (WIMzaken)	1.580.401	1.366.044	214.357
Meer/minder productie Lamicie		6.972.308	6.972.308
Meer/minder productie Megazaken		10.313	10.313
Totaal baten	70.896.604	65.224.536	-5.649.935

Lasten (€)	Begroting	Realisatie	Vershil
Personele kosten	67.866.273	66.409.058	1.457.215
Exploitatiekosten	4.655.853	3.411.017	1.244.837
Afschrijvingskosten	286.483	298.002	11.520
Rentekosten	63.340	15.255	48.085
Gerechtskosten	307.739	281.606	26.133
Overige kosten (resultaat op activa)		0	0
Totaal lasten	73.179.688	70.414.938	2.764.750

Resultaat (verlies)	-2.283.085	-5.190.402	-2.885.184
---------------------	------------	------------	------------

Als gevolg van de instroomdaling was er ook in 2018 sprake van een forse minderproductie. In 2018 zijn er ten opzichte van de begroting 9 procent minder zaken ingestroomd. De instroomdaling heeft zich voorgedaan bij alle zaakscategorieën behalve bij Belastingrecht.

Vooraf bij rechtszaken op het gebied van Bestuursrecht (gemiddeld -18 procent) Handelsrecht (-13 procent) en Kantonzaken (-12 procent) daalde de instroom in aantallen aanzienlijk.

De instroomdaling heeft geleid tot lagere uitstroom van zaken, waardoor de rechtbank minder inkomsten heeft ontvangen dan begroot. Deze lagere inkomsten zijn gedeeltelijk gecompenseerd door lagere personeelskosten. De kosten van de nieuwe CAO voor gerechtsambtenaren en de reorganisatiekosten, hebben de personeelskosten daarentegen weer verhoogd. Kostenstijgingen als gevolg van de nieuwe CAO zijn gecompenseerd door de bijdrage van de Raad. De totale kosten vielen lager uit dan begroot als gevolg van sturing op de budgetten, lager verbruik door minder personeel en lagere uitgaven aan onderhoud.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen aan het begin van 2018 bedroeg nihil. Door het negatieve financiële resultaat over 2018 komt het eigen vermogen uit op € 5,2 miljoen negatief. Dit is echter het saldo voor het beroep op de hardheidsclausules en garantstellingen. Wanneer de hardheidsclausules en garantstellingen worden opgeteld bij het negatieve eigen vermogen ontstaat er – naar verwachting – een negatief eigen vermogen van € 2,2 miljoen. In de praktijk zal het eigen vermogen na aanzuivering nooit boven de nul euro uitkomen.

Het eigen vermogen heeft zich in 2018 als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling Eigen Vermogen (€)	2017	2018
Eigen vermogen per 1-1	0	0
Onttrekking Eigen Vermogen	2.163.838	5.190.402
Eigen vermogen ultimo jaar (voor toekenning garantstelling en hardheidsclausule)	-2.163.838	-5.190.402
Hardheidsclausule en garantstellingen	3.364.803	2.986.629
Aftopping * (Eigen vermogen mag niet hoger zijn dan nul)	1.200.965	
Eigen vermogen ultimo jaar (na toekenning garantstelling en hardheidsclausule)	2.764.750	-2.203.774

Kwaliteit en doorlooptijden

1 Kwaliteitsbevordering

Kwaliteit als professionele ambitie

Kwaliteitsverbetering en innovatie werpt alleen vruchten af als iedere medewerker de ruimte en het vertrouwen krijgt om daar betekenisvol invulling aan te geven. Zij weten immers zelf het beste wat nodig is om vakmanschap en ontwikkeling te versterken en de kwaliteit van het team en de organisatie op een hoger plan te brengen. De ervaringen van de afgelopen jaren bewijzen dat we hiermee op de goede weg zijn. Zo hebben we op het gebied van permanente educatie onder de noemer 'van punten naar praten', kwaliteit, opleiden en ontwikkelen verder als professionele ambitie gepositioneerd. In 2018 hebben we deze ontwikkeling nader vormgegeven met de nieuwe denkrichting permanente educatie. Mede in het kader van het landelijke en lokale project 'Organisatie van kennis' wordt er steeds meer kennis gedeeld. Ook in 2018 hebben medewerkers

initiatieven ontwikkeld om direct bij te dragen aan het oplossen van problemen aan de samenleving. Denk hierbij aan de wijkrechter, de burenenrechtters en mediation pilots.

Kwaliteit als vast onderdeel van de P&C cyclus Gelijk aan het Meerjarenplan van de rechtbank wordt het rechtbankbrede kwaliteitsprogramma jaarlijks door het bestuur vastgesteld. Het kwaliteitsprogramma gaat over juridisch inhoudelijke, organisatorische én dienst-verlenende kwaliteit, zoals opleiden, collegiaal leren, de professionele standaarden, MER, regie en Organisatie van Kennis. De portefeuillehouder, en clustergesprekken is kwaliteit een vast agendapunt en gaan het gerechtsbestuur en de teamvoorzitters in gesprek over de kwalitatieve voortgang, ontwikkeling, nieuwe initiatieven en behaalde resultaten.

In 2018 zijn de kwaliteitsdoelstellingen (maatschappelijk effectieve rechtspraak, regie, professionele standaarden, organisatie van kennis, opleiden en ontwikkelen) evenals de kwalitatieve vertaling hiervan geïntegreerd in de voortgangsrapportage managementafspraken, evenals de uitkomsten van rechtspraakbrede onderwerpen als het MWO en KWO.

Van SRI naar Kwaliteitscoördinator

Ieder juridisch inhoudelijk team van rechtbank Den Haag heeft een senior rechter inhoudelijk (SRI) die, naast zijn/haar reguliere werkzaamheden als rechter, zich bezig houdt met het vormgeven, coördineren, verbeteren en uitdragen van het kwaliteitsbeleid binnen het betreffende team. De SRI heeft daarnaast een belangrijke rol in het stimuleren en enthousiasmeren van de collega's en het initiëren van teamoverstijgende samenwerking en kennisdeling. De benaming van deze rol varieert tussen de gerechten. Vaak gaat dit lokaal gepaard met (accent)verschillen in de verantwoordelijkheden en taken, die regelmatig ook zijn ingegeven door organisatiekeuzes (zijn kwaliteitsonderwerpen bijv. per team of gerechtsbreed georganiseerd)¹. De landelijke projectgroep Organisatie van Kennis heeft geadviseerd om voortaan in alle gerechten de term kwaliteitscoördinator (kwaco) te hanteren. Eén term zorgt voor herkenbaarheid en uniformiteit en maakt het gemakkelijk elkaar te vinden. Er is een landelijk profiel opgesteld voor de kwaliteitscoördinator. Over de lokale vertaling van het landelijk profiel van de kwaliteitscoördinator zijn we binnen onze rechtbank in 2018 verder in gesprek gegaan: de positie van de kwaliteitscoördinator in het team (bijv. ten opzichte van het MT en de stafjurist), de tijdsbesteding, de benodigde kennis en competenties etc.

Kwaliteitsverbetering is niet vrijblijvend

Professionals binnen onze rechtbank nemen zelf de verantwoordelijkheid om invulling te geven aan kwaliteitsverbetering en innovatie.

Kwaliteitsverbetering is hiermee niet vrijblijvend. Met de leidinggevendenden worden afspraken gemaakt over waarop we gaan inzetten en welke resultaten we wanneer en hoe willen behalen. Dit is onder andere beschreven in de 'aanpak personeelsgesprekken' d.d. 30 oktober 2018 evenals in de voorstellen opgeleverd door de kerngroep Organisatie van kennis.

¹ Zie het landelijk programmaplan Organisatie van Kennis

2 Kwaliteitsnormen

In dit hoofdstuk lichten we de kwalitatieve doelstelling 'opleiden en ontwikkelen'² en doorlooptijden verder toe.

Permanente Educatie

Net als in 2017 zijn ook in 2018 opleidingsplannen per team opgesteld. In lijn met het Haagse kwaliteitsbeleid en de opleidingsvisie³ staat de opleidingsbehoefte van de medewerker, het team en de organisatie centraal.

De opleidingsplannen zijn gebaseerd op de ontwikkelingsbehoefte en de behoefte aan kennis en deskundigheid en zijn vertaald naar concrete opleidingen. Bij het opstellen van de opleidingsplannen wordt steeds kritischer naar de inhoud en de haalbaarheid van de opleidingsplannen gekeken, er is aandacht voor het meerjarig perspectief en de brede invulling van permanente educatie. In de jaarlijkse functionerings- en (ontwikkel)gesprekken maken de leidinggevenden met de medewerkers afspraken over de gewenste kennisontwikkeling, de kennisbijdrage aan het team en de organisatie en de behaalde resultaten.

De opleidingsvisie van rechtbank Den Haag is in 2018 verder uitgewerkt in een nieuwe denkrichting voor permanente educatie. Deze is gebaseerd op drie pijlers:

1. Het voeren van jaarlijkse functionerings- en (ontwikkel)gesprekken met alle medewerkers, het bespreken van de kennis- en ontwikkelbehoefte en het vastleggen van concrete resultaatafspraken;
2. Het bepalen van een zinvolle, flexibele invulling van permanente educatie en van een tijdsdeel opleiden;
3. Medewerkers houden zelf een overzicht bij van de door hen gevolgde opleidingen.

Collegiaal leren en reflectie (interview)

In de opleidingsplannen 2018 beschrijven alle teams hoe zij werken aan collegiaal leren en reflectie voor rechters, juridische ondersteuning en medewerkers administratie en bedrijfsvoering. Collegiaal leren en reflectie is een vast onderdeel van de professionele werkhouding. Elkaar aanspreken en optimaal samen- werken is en blijft een gegeven en borgt goede rechtspraak voor de samenleving.

Collegiaal leren en reflectie (interview) (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Norm 2018	Realisatie 2018
Collegiaal leren of reflectie (interview) traject rechters	75	62		37
Collegiaal leren of reflectie (interview) traject juridisch medewerkers	73	81	100	48

² De ontwikkelingen en behaalde resultaten m.b.t. de overige speerpunten kwaliteit (MER, Regie, PS en Ovk) zijn beschreven onder de prioriteiten 2018.

³ Rechtbank Den Haag organiseert permanente educatie dichtbij (juridisch) professionals vanuit de overtuiging dat zij vanuit hun professie weten wat bijdraagt aan het deskundig uitvoeren van hun vak en hierin verantwoordelijkheid nemen. Zij tonen initiatief door hierover in gesprek te gaan met hun leidinggevende. Leidinggevende en organisatie ondersteunen, stimuleren en faciliteren hen daarbij. Dit creëert een leeromgeving met ruimte voor behoud, ontwikkeling en verbetering van deskundigheid en (vakinhoudelijke) kwaliteit.

De meerderheid van de juridisch inhoudelijke teams heeft ook in 2018 ingezet op collegiaal leren en reflectie. Een aantal teams hebben dit niet kunnen realiseren. Al langer toont de kwantitatieve norm collegiaal leren voor RA en GA een dalende lijn.

Dit betekent echter niet dat er onvoldoende aandacht is voor het collegiale gesprek en reflectie. Rechtbankbreed en in de teams wordt op allerlei manieren hard gewerkt aan een professionele werkhouding: elkaar aanspreken en optimaal samenwerken. Bijvoorbeeld door te werken aan de MWO verbeterpunten, door het uitproberen van nieuwe werkvormen in werkoverleg, in leiderschapsbijeenkomsten, in veranderopgaven van teams met behulp van de werkelijkheidsanalyse. Deze vormen van collegiaal leren komen echter niet terug in bovenstaande tabel.

Frequentie van reflectie met appelinstantie

Rechtbank Den Haag streeft er naar om de frequentie van reflectie tussen eerste aanleg en appelinstantie te verhogen. In 2018 hebben de teams van de rechtbank op dit gebied o.a. het volgende gerealiseerd:

- Strafrecht 1, 3 en 4: Vijf bijeenkomsten: één professionele ontmoeting met het gerechtshof en rechtbank Rotterdam en vier bijeenkomsten ressortelijke werkgroep.
- Handel | Intellectueel eigendom: Eén bijeenkomst met het Hof over 1019h proceskosten.
- Bestuursrecht 1 en 2: Twee bijeenkomsten. Eén informele bijeenkomst tussen de CRvB en de bestuursrechters van de rechtbanken en één benen-op-tafelbijeenkomst bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Meervoudige Kamer

Meervoudige Kamer (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Norm 2018	Realisatie 2018
Straf	12	14	15	15
Civiel Handel	10	12	10	9
Civiel Familie	3	2	3	2
Bestuur Algemeen	8	7	10	12
Vreemdelingenkamer	1	1	5	1
Belasting Rijk	20	27	25	15

MK Straf

De norm MK-straf is met 15% gehaald. In het convenant 2018 was echter uitgegaan van 17%. Volwassen strafrecht is uitgekomen op 14% en jeugdstrafrecht op 27% MK-uitstroom.

MK Civiel Handel

De realisatie ligt in 2018 onder de landelijke norm en ligt eveneens lager dan de realisatie in 2017.

MK Civiel Familie

Door het ontbreken van het aantal MK-waardige zaken is het percentage op 1 procentpunt na niet gehaald.

MK Bestuur Algemeen

De norm is in 2018 ruim gehaald mede vanwege het feit dat er minder zaken EK's dan begroot zijn afgedaan, waardoor het MK-percentage automatisch hoger uitkomt.

MK Vreemdelingenkamer

Een aantal jaren geleden is de landelijke norm verlaagd van 10 procent naar 5 procent. Afgelopen jaren is ook de landelijke verlaagde norm niet gehaald als gevolg van een te laag aanbod MK-waardige zaken.

MK Belasting Rijk

De realisatie ligt in 2018 onder de landelijke norm omdat er te weinig MK-waardige zaken waren.

Goede bewijsmotivering (Promis)

Meervoudige Kamer volgens Promis afgedaan (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Norm 2018	Realisatie 2018
MK-zaken volgens Promis afgedaan	78	84	80	84

De norm is met 84 procent ruim gehaald, waarbij het resultaat bij jeugd MK-zaken is uitgekomen op 56 procent en volwassen MK-zaken op 87 procent. Naast het feit dat gericht op de norm wordt gestuurd, is tevens een belangrijke reden voor het halen van de norm dat bij de uitwerking van het vonnis wordt gekeken of de verwachting bestaat dat er hoger beroep zal worden ingesteld. Het uitwerken van het appel levert bij Promis-vonnissen namelijk veel minder werklast op dan bij "gewone" vonnissen. Het hoge percentage heeft wel een keerzijde. Promis-vonnissen kosten meer tijd om te concipiëren, maar de uitspraak- termijn blijft twee weken, waardoor in een korte tijd de werkdruk behoorlijk kan oplopen.

Doorlooptijden

Tabel Doorlooptijden Civiel-handelszaken

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Norm 2018
Handelszaken met verweer norm 1	93	93	94	90 ≤ 2 jaar
Handelszaken met verweer norm 2	76	70	69	70 ≤ 1 jaar
Handelszaken zonder verweer (verstek)	67	72	80	90 ≤ 6 wkn
Beëindigde faillissementen	63	64	65	90 ≤ 3 jaar
Handelsrekestten (vooral insolventie)	78	74	78	90 ≤ 3 mnd
Kort gedingen / vovo's (inclusief familierecht)	90	90	93	95 ≤ 3 mnd

Tabel Doorlooptijden Civiel-familiezaken

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Norm 2018
Scheidingszaken totaal (exclusief vovo's)	93	92	89	95 ≤ 1 jaar
waarvan op gemeenschappelijk verzoek	92	91	92	95 ≤ 2 mnd
Alimentatiezaken, bijstandsverhaal	92	92	90	90 ≤ 1 jaar
Omgang en gezagzaken	86	81	83	85 ≤ 1 jaar
Jeugdbeschermingszaken kinderrechter (OTS en UHP)	83	84	83	90 ≤ 3 mnd
waarvan eerste verzoeken tot OTS	72	72	55	80 ≤ 3 wkn

Tabel Doorlooptijden Bestuursrechtelijke zaken

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Norm 2018
Reguliere bestuurszaken, bodemzaken norm 1	91	89	86	90 ≤ 1 jaar
Reguliere bestuurszaken, bodemzaken norm 2	80	77	73	70 ≤ 9 mnd
Voorlopige voorzieningen bestuur regulier	97	96	97	90 ≤ 3 mnd
Vreemdelingenzaken, bodemzaken	93	86	70	90 ≤ 9 mnd
Belastingzaken lokaal, bodemzaken	97	92	90	90 ≤ 9 mnd
Rijksbelastingzaken, bodemzaken norm 1	91	97	96	90 ≤ 18 mnd
Rijksbelastingzaken, bodemzaken norm 2	79	87	87	70 ≤ 1 jaar

Tabel Doorlooptijden Kantonzaken

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Norm 2018
Handelszaken met verweer norm 1	93	95	95	90 ≤ 1 jaar
Handelszaken met verweer norm 2	80	82	80	75 ≤ 6 mnd
Arbeidsontbindingen op tegenspraak	88	80	72	95 ≤ 3 mnd
Handelsrekestes nietarbeidszaken	87	88	89	95 ≤ 6 mnd
Handelszaken zonder verweer (verstek)	98	98	99	90 ≤ 6 wkn
Kort gedingen / voorlopige voorzieningen	95	92	93	95 ≤ 3 mnd
Overtredingszaken	87	94	93	85 ≤ 1 mnd
Mulderzaken	25	74	56	80 ≤ 3 mnd

Tabel Doorlooptijden Strafzaken zaken

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Norm 2018
Strafzaken MK (meervoudig behandeld)	83	82	78	90 ≤ 6 mnd
Politierechterzaken (incl. economische)	86	91	91	90 ≤ 5 wkn
Strafzaken bij de kinderrechter (enkelvoudig)	79	83	83	85 ≤ 5 wkn
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	71	70	79	85 ≤ 4 wkn
Raadkamerzaken voorlopige hechtenis	100	100	100	100 ≤ 2 mnd
Uitwerken strafzaken (EK en MK) hoger beroep, jeugd	n.b.	n.b.	n.b.	100 ≤ 4 wkn
Uitwerken strafzaken (EK en MK) hoger beroep, niet jeugd	n.b.	n.b.	n.b.	100 ≤ 16 wkn
waarvan gedetineerdzaken	n.b.	n.b.	n.b.	100 ≤ 3 mnd

Civiel-Handelszaken

De doorlooptijden Handelszaken met verweer (norm 1 en 2) zijn in 2018 nagenoeg gehaald. Echter, de norm van de Handelszaken zonder verweer (verstek) is net als voorgaande jaren niet gehaald. De doorlooptijd met betrekking tot de beëindigde faillissementen wordt nog steeds niet gehaald vanwege een langdurig traject met betrekking tot de opschoning van de (oude) voorraad insolventies; overigens is in 2018 de voorraad insolventies met 613 dossiers tot 3.173 teruggebracht. De afspraak/norm van de Handelsrekesten is niet gehaald, vooral vanwege het feit dat rechtbank Den Haag met betrekking tot de Europese Betalingsbevelen de exclusieve bevoegdheid in Nederland heeft. De procedures vergen een fors langere doorlooptijd.

Civiel-Familiezaken

De doorlooptijdcategorieën scheiding totaal en scheiding gemeenschappelijk zijn met een afwijking van resp. 6 en 3 procentpunten niet gehaald. Het IPR-component is hiervan deels de oorzaak. In 2019 wordt onderzocht of de doorlooptijden voor scheiding eenzijdige verzoeken kan worden verkort. De categorie gezag & omgang blijft twee procentpunten achter, de doorlooptijdcategorie alimentatie en bijstand is wel gehaald.

De doorlooptijdcategorie onder toezichtplaatsing (ots) en uithuisplaatsing (uhp) is met zeven procentpunten niet gehaald als gevolg van het aantal aanhoudingen (tussenbeslissingen). In 2019 zal veel aandacht geschonken worden aan het aanhoudingenbeleid, maar betekent dit niet per definitie dat de norm in 2019 wel gehaald zal worden.

De doorlooptijdcategorie voor eerste verzoeken ots en uhp is met 35 procentpunten ruim niet gehaald. De reden hiervoor is dat gedurende het jaar de termijn voor zaken op zitting zetten door een tekort aan roosterruimte is opgerekt van drie naar vijf weken.

Bestuursrechtelijke zaken

In 2018 zijn een tweetal normen niet gehaald. Opgemerkt wordt dat er een forse achterstand in het verwerken van de vreemdelingenzaken was ontstaan. Deze achterstand is in 2018 grotendeels weggewerkt. Voor 2019 heeft het verder terugdringen van deze achterstand de hoogste prioriteit. Opvallend zijn de hoge realisatiepercentages bij de rijksbelastingzaken.

Kantonzaken

Ook in 2018 bleef de doorlooptijd van arbeidszaken achter ten opzichte van de norm. De complexiteit van de zaken onder de nieuwe wetgeving is nog steeds de oorzaak dat de (oude) norm niet wordt gehaald.

Daarnaast werd de norm voor Mulderzaken niet gehaald. Dit was vooral bij één locatie het geval. Het probleem ontstond in het voorjaar door beroepen van professioneel gemachtigden in combinatie met het ontbreken van de juiste informatie. Pas op een later moment in het jaar is het proces gewijzigd en zijn deze zaken direct op zitting gezet, terwijl ondertussen de ontbrekende informatie werd opgevraagd. Verder moesten als gevolg van de hoge(re) instroom extra zittingen worden gepland, wat de doorlooptijd ook niet ten goede kwam.

Strafzaken

De doorlooptijdcategorie MK is met 12 procentpunten niet gehaald. Reden hiervoor is de stijging van het aantal aanhoudingen. De categorie raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis is met zes procentpunten niet gehaald, maar wel een aanzienlijke verbetering ten opzichte van vorig jaar toen de afwijking nog 15 procentpunten betrof. Dit als gevolg van een aanzienlijk achterstand bij het OM, waar ook in 2018 nog gedeeltelijk sprake van was.

COLOFON

Het Jaarverslag 2018 is een uitgave van rechtbank Den Haag.

Publicatie: Maart 2019

Redactie: Afdeling Communicatie en Voorlichting

Financieel resultaat: Afdeling Planning, Verantwoording en Financiën

Kwaliteit: Bureau Innovatie en Kwaliteit

Fotografie: Janne Tuijnman, Sonja van der Schans, Jeroen

Klompenhouwer, Saskia Panchoe en ANP (cover, pagina 9)

Ontwerp: Gloedcommunicatie, Nijmegen

www.rechtspraak.nl

voorlichting.rb.den.haag@rechtspraak.nl